

PREDAREA NOȚIUNILOR DE VERSIFICAȚIE ÎN GIMNAZIU

Prof. Petrescu Daniela
Școala Calotești - Budeasa

Formarea interesului elevilor pentru lectură, este un proces instructiv-educativ de durată și complex.

Pentru ca elevii să devină cititori de literatură, se impune ca ei să stăpânească un corpus de noțiuni literare, cu ajutorul căruia să înțeleagă structura operei și să conștientizeze funcționalitatea elementelor ei componente.

Opera literară se definește ca o unitate de elemente concretizate într-o formă expresivă, cu existența materială.

De aici rezultă faptul că introducerea elevilor în înțelegerea operei literare nu e posibilă fără înțelegerea noțiunilor de teorie literară.

Noțiunile de teorie literară și în principiu elementele de versificație comportă unele dificultăți. Din acest punct de vedere, un obstacol îl constituie faptul că programele școlare nu prevăd un număr suficient de noțiuni de teorie literară.

Versificația sau prozodia este necesară în înțelegerea unui text liric.

Ea este o știință care studiază cantitatea vocalelor și silabelor, ansamblul de tehnici pe care îl presupune scrierea versurilor și rima.

Noțiunile de versificație reprezintă veritabili operatori pentru studiul textului liric și de aceea se impune maximul de claritate, ordine și precizie în predarea acestor noțiuni.

Problema comportă și unele considerații de ordin metodologic. O primă observație o constituie faptul că lecția de predare și cunoaștere a elementelor de teorie literară nu se confundă cu lecția de analiză a operei literare. Ele se disting prin componentele principale: scopul, structura, desfășurarea, metodologia.

Lecția de predare a noțiunii de teorie literară vizează relevarea trăsăturilor definitorii ale noțiuni respective (ritm, rimă, măsura), pornind de la texte literare reprezentative. Demersurile caracteristice unei lecții de predare-însușire a noțiunilor de predare literară sunt:

- contactul cu textul model utilizat ca bază de discuții;
- generalizarea sau formularea definiției;
- identificarea notelor specifice ale noțiunii prin conversație;
- ilustrarea definiției cu alte exemple.

În lecția de predare a noțiunilor de teorie literară, demersul didactic se concentrează asupra unor trăsături, particularități, folosite ca exemplu pentru noțiunea ce se predă.

Fragmentul sau opera literară invocate servesc ca materiale ilustrative, exemple tipice ce sunt analizate din unghiul fenomenului de teorie literară studiată.

De aceea, metoda de bază folosită în predarea noțiunilor de teorie literară este conversația în cadrul unei analize parțiale, adică îndrumarea observației și gândirii elevilor prin întrebări, pentru a ajunge să cunoască în textele discutate noțiunile abordate. Mai putem adăuga de asemenea, în lecțiile de predare a teorii literare comparația, clasificarea, și lectura selectivă.

Scopul predării noțiunilor de teorie literară e aceea de a asigura însușirea conștientă de către elevi a unor instrumente de înțelegere și apreciere a operei literare.

Este necesar să fie evitată însușirea mecanică a acestor noțiuni.

Elevii nu trebuie să devină depozite a unor definiții, ci trebuie să fie capabili să recepteze o operă literară pe baza acestor noțiuni teoretice. Ei trebuie, de exemplu, să recunoască într-un text la prima vedere tipul de strofă, tipul de rimă, măsura, să discute poezia din punct de vedere al structurii versului.

Din aceasta idee decurge necesitatea, ca la lecțiile de teorie literară să se citească sau să se ia în discuție cât mai multe exemple care să ilustreze noțiunea respectivă.

Elevii sunt îndrumați să identifice într-un fragment sau în mai multe, elementele de versificație, operând comparații, asemănări sau deosebiri.

Analiza unui text liric va conține în mod obligatoriu și identificarea problemelor de versificație, și discutarea acestora.

În cadrul unei activități de muncă independentă, cu noțiunile și deprinderile de muncă dobândite, elevul va putea discuta un fragment liric precizând aceste probleme de versificație.

Fragmentele trebuie selectate cu grijă, pentru a oferi elevului cât mai multe posibilități de discutare a operei.

BIBLIOGRAFIE

- Cerghit, I., Metode de învățământ, EDP, București, 1980
- Parfene, C., Metodica studierii limbii și literaturii române în școală, Polirom, Iași, 1999
- Goia, V., Didactica limbii și literaturii române, Dacia, Cluj, 2002